

Sisällys

Kaupunkitilalautakunta 10.8.2022 § 7	2
Kaupunkiympäristölautakunta 23.8.2022 § 5	5
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 12.9.2022 § 6	9
Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.9.2022 § 7	12
Kaupunkikulttuurilautakunta 13.9.2022 § 10	13

Kaupunkitilalautakunta 10.8.2022 § 7

KAUPUNKITILALAUTAKUNNAN LAUSUNTO VANTAAN KAUPUNKITASOISESTA PALVELUVERKKOSUUNNITELMASTA VUOSILLE 2022–2031

Vantaan kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2022–2031 on valmisteltu tammikuussa 2022 hyväksytyn valtuustostrategian linjausten mukaisesti. Hankkeen ohjausryhmänä toiminut kaupungin hankejohtoryhmä on pyytänyt lautakunnilta lausuntoa suunnitelmasta.

Kaupunkitilalautakunta lausuu asiasta seuraavaa:

Palveluverkkosuunnittelun lähtökohdat Palveluverkkosuunnittelussa keskeistä on kuvata palveluverkon kehittämisen yleiset periaatteet sekä arvioida eri palveluiden tarvetta ja palvelutarpeen ennakoituja muutoksia alueittain.

Palveluverkkosuunnitelmalla on merkittävä vaikutus koko kaupunkiympäristön toimialan ja molempien lautakuntien toimintaan suunnitelmakaudella. Esimerkiksi suuremmilla täydennysrakentamis- ja laajennusalueilla käyttötarkoituksen muuttuessa asumiseen kaupunki varmistaa ensin palveluiden rakentamisedellytykset tonttien osalta. Voimakkaasti täydentyvillä keskusta-alueilla yksittäisiä pieniä asumista lisääviä kaavahankkeita tarkastellaan kokonaisuutena ja niitä voidaan edistää vasta kun palvelutarpeen lisääntymiseen on löydetty ratkaisut. Ratkaisuja palveluverkon tontteihin haetaan niin kaupungin kuin yksityisenkin mailta (hyötyjen/haittojen jakamisen näkökulma) ja käytämme tämän mahdollistamiseksi maankäyttösopimuksia, maanvaihtoja ja maanhankintaa.

Palveluverkkosuunnitelman yleisten periaatteiden mukaisten toimitilojen ja yleisten alueiden monikäyttöisyyden, innovatiivisten tila- ja tonttiratkaisujen sekä yhteiskäyttöhankkeiden edistäminen ovat tärkeitä tavoitteita kasvavalle kaupungille, joka toimii rajallisin resurssein. Näihin tavoitteisiin voi kuitenkin olla vaikeaa päästä, jos jo palveluverkkosuunnitelmavaiheessa kiinnitytään vahvasti yksittäisiin hankkeisiin. Näin ollen kaupunkitilalautakunta katsoo, että suunnittelun tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista keskittyä yksittäisiin hankkeisiin.

Maankäytön prosessien ja toimitilasuunnittelun kannalta palveluverkkosuunnitelmassa on oleellista kuvata palvelutarve, joka investointiohjelmavaiheessa täsmentyy hanketasolle. Merkittävä osa palveluverkkosuunnitelmassa mainituista yksittäisistä toimitilahankkeista sisältyy hyväksytyyn toimitilainvestointiohjelmaan vuosille 2022–2031, mutta joukossa on myös hankkeita, jotka eivät tällä hetkellä sisälly toimitilainvestointiohjelmaan. Jälkimmäiset on tärkeä huomioida palvelutarpeen kuvaajina, mutta samalla on syytä korostaa, että vasta jatkosuunnittelu ja kaupungin investointibudjetti lopulta määrittelevät sen, millä tavalla ja ajoituksella em. palvelutarpeeseen vastataan.

Maankäytön näkökulmasta keskeinen palveluverkkosuunnittelua ohjaava työkalu on kaupunginvaltuuston 25.1.2022 hyväksymä Yleiskaava 2020 (YK0048), joka ohjaa Vantaan kaupunkirakenteen kehittymistä vuoteen 2040 saakka. Yleiskaavan keskeinen lähtökohta on kaupungin tiivistyminen olemassa olevan rakenteen sisällä. Tämä lähtökohta on huomioitu palveluverkkosuunnittelussa hyvin.

Palveluiden on sijoitettava sinne, missä asukkaat ovat ja palveluiden saavutettavuuden tukeuduttava mahdollisuuksien mukaan kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Kestävän liikkumisen edistäminen palveluverkon suunnittelussa on tärkeä osa valtuustostrategian mukaisten resurssiviisautavoitteiden toteutumista. Oikein ajoitettuina ja riittävällä laajuudella toteutettuina julkiset ja yksityiset palveluinvestoinnit myös lisäävät alueen elinvoimaa ja ehkäisevät segregatiota. Palvelurakenteen kehittämisessä on tärkeää huomioida valtuustostrategian mukaisesti kaikki Vantaan alueelliset kaupunkikeskukset. Tästä näkökulmasta palveluverkon tarkastelu suuralueittain on perusteltua, vaikkakin se saattaa johtaa palveluverkkosuunnitelman liialliseen hankekeskeisyyteen.

Suuralueilta oli jäänyt pois toimitilajohtamisen investointihankkeiden kuvaukset ilmeisen resurssipulan vuoksi. Ko. hankkeet on syytä täydentää lopulliseen suunnitelmaan. Myös Hakunilan kulttuuri- ja urheilupuistokokonaisuuden kehittäminen ansaitsi suurempaa huomiota tässä suunnitelmassa.

Kaupunkitilalautakunta kiinnittää huomiota siihen, että valtuustostrategian mukaiset kaupungin kärkihankkeet eivät näy palveluverkkosuunnitelmassa riittävän selkeästi. Kärkihankkeet ovat lähtökohtaisesti koko kaupungin elinvoimaa lisääviä hankkeita, jotka toteutuessaan tulevat olemaan seuraavan vuosikymmenen merkittävimpiä investointihankkeita Vantaalla. Näin ollen ne ansaitsevat näkyvämmän roolin palveluverkkosuunnitelmassa. Kaikilla kaupungin kärkihankkeilla (Vantaan ratikka, Tikkurilan oppimiskampus, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo ja Kuusijärven kehittäminen) on vahva yhteys kaupungin palveluverkon kehittämiseen - ei vain alueellisesti vaan myös kaupunkitasoisesti. Kärkihankkeet voi myös nähdä eräänlaisena läpileikkauksena kaupungin tarjoamista palveluista sosiaali- ja terveyspalveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle.

Kaupunkiympäristön toimialan palveluiden kuvaus

Kaupunkiympäristön toimialan rooli palveluverkon kehittämisessä on ennen kaikkea mahdollistaa muiden toimialojen vastuulla olevien palveluiden sekä yksityisten palveluiden kehittäminen pitkäjänteisellä maankäytön suunnittelulla, riittävällä tonttitarjonnalla, toimitilojen ja yleisten alueiden investointihankkeilla sekä toimivalla joukkoliikenteellä yhteistyössä HSL:n kanssa. Pääsääntöisesti kaupunkiympäristön toimiala siis mahdollistaa palveluverkon fyysiset puitteet ja saavutettavuuden, kun taas muut toimialat vastaavat varsinaisten palveluiden järjestämisestä. Kaavoituksen ohella pitkäjänteinen maa- ja asuntopolitiikka, tehokas kiinteistönhallinta ja toimiva infrastruktuuri ovat keskeisiä kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevia palveluverkon kehittämisen työkaluja. Parhaillaan päätöksenteossa ovat palveluverkkosuunnitelman kanssa samanaikaisesti valmistellut kiinteistöjohtamisen linjaukset sekä maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivittäminen.

Kaupunkiympäristön toimialan tarjoamia viranomaispalveluita (esim. rakennusvalvonta, kiinteistönmuodostus ja yleisten alueiden lupapalvelut) on jo pitkään kehitetty sähköiset palvelut edellä, ja tämä työ myös jatkuu tulevaisuudessa. Kaupunkiympäristön toimialan näkökulmasta sähköisten palveluiden kuvaus omana kokonaisuutenaan palveluverkkosuunnitelmassa johtaa siihen, että keskeinen osa toimialan omaa palvelutarjontaa on irrallaan

toimialakohtaisesta palveluiden järjestämisen kuvauksesta. Näin ollen palveluverkkosuunnitelman luku 2.4. ei nykyisessä muodossaan kuvaa koko toimialan palveluiden kokonaisuutta kovinkaan kattavasti.

Hyvinvointialueuudistus ja toimitilainvestoinnit

Vuoden 2023 alusta voimaan tuleva hyvinvointialueuudistus tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia Vantaan palveluverkon ylläpitoon ja etenkin sen kehittämiseen. Kaupunkitilalautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa palveluverkkosuunnittelua tehdään hyvässä yhteistyössä Vantaa-Keravan hyvinvointialueen kanssa. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä ollut rakennettu kiinteistöomaisuus ja sen kehittäminen siirtyykin vähitellen hyvinvointialueen vastuulle, kaupungin vastuulle jää edelleen palveluverkon tasapuolisen kehittämisen mahdollistaminen mm. kaavoituksen ja maanomistuksen keinoin.

Palveluverkkosuunnitelmassa ei kuitenkaan ole riittävästi korostettu niitä vaikutuksia, joita kaupungin palvelutuotannon kokonaisuutta supistava hyvinvointialueuudistus aiheuttaa kaupungin jäljelle jäävän palveluverkon investointi- ja perusparannushankkeille. Palveluverkkosuunnitelmassa todetaan aivan oikein, että kuntien kannalta keskeistä on huolehtia siitä, että vero- ja valtionosuustulojen kehitys riittää myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kattamaan jäljelle jäävien kunnan toimintojen kustannukset. Samalla on kuitenkin tärkeää huomata, että palvelutuotannon volyymin pienentyessä palveluverkon kehittämisessä on pohdittava entistäkin tarkemmin, miten rajalliset määräraha- ja henkilöresurssit saadaan hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. Palveluverkkosuunnittelussa on tärkeää etsiä uusia keinoja vastata lisääntyvään palvelu- ja tilatarpeeseen mm. palveluja ja hankkeita yhdistämällä, kehittämällä kiinteistöjä useampaan käyttötarkoitukseen sekä lisäämällä tilojen käyttöastetta ja yhteiskäyttöä. Toimitilahankkeissa on myös syytä kiinnittää huomiota joustavuuteen. Ajoittain nopeastikin muuttuvaan palvelutarpeeseen on helpompi vastata, kun toimitilat ja tontit on suunniteltu mahdollisimman muuntojoustaviksi. Tarpeettomiksi käyneiden tilojen hyödyntäminen kaupungin muussa palvelutuotannossa tai niistä luopuminen ajoissa on paitsi taloudellisesti järkevää myös resurssiviisasta.

Tällä hetkellä nousupainetta erityisesti toimitilainvestointien kustannuksille aiheuttavat koronapandemian ja etenkin Ukrainan sodan myötä voimakkaasti nousseet rakentamiskustannukset. Tätä taustaa vasten kaupunkitilalautakunta pitää selkeänä puutteena, että investointimenojen hallinnan näkökulma palveluverkkosuunnitelmassa on vähentynyt verrattuna voimassa olevaan palveluverkkosuunnitelmaan. Vuosien 2018–2027 palveluverkkosuunnitelmassa toimitilainvestointien säästömahdollisuuksille oli omistettu kokonaan oma päälukunsa, kun taas nyt lausunnoilla olevassa suunnitelmaluonnoksessa resurssien rajallisuutta käsitellään hajanaisesti muutamissa sivulauseissa. Palveluverkkosuunnitelman yleiset periaatteet toki on laadittu siten, että ne huomioivat toimitilaverkon kehittämisen taloudelliset haasteet, mutta periaatteiden taustoja ei näiltä osin avata riittävästi. Toimitilainvestointien säästömahdollisuuksien syvällisempi tarkastelu olisi ollut perusteltua, jotta olisi voitu arvioida jo tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä tarkastella tarvetta uusille toimenpiteille.

Palveluverkkosuunnittelu jatkossa

Palveluverkkosuunnitelma on kokonaisuutena katsottuna varsin laaja tietopaketti kaupungin palveluista tällä hetkellä sekä tulevaisuuden palvelutarpeesta. Kaupunkitilalautakunta katsoo, että jatkosuunnittelussa luonnoksen pohjalta hyväksyttävän palveluverkkosuunnitelman jälkeen voisi laatia luonteeltaan strategisemman palveluverkkosuunnitelman tiivistelmän, jossa kuvattaisiin lyhyesti palveluverkon kehittämisen keskeiset tavoitteet ja uudistussuunnat alueittain sekä linjausten taustalla olevat toimintaympäristön muutokset. Tiivistelmä parantaisi suunnitelman käytettävyyttä palveluverkon strategisen ohjauksen työkaluna.

Kaupunkiympäristölautakunta 23.8.2022 § 5

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto Vantaan kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta vuosille 2022–2031

Vantaan kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2022–2031 on valmisteltu tammikuussa 2022 hyväksytyin valtuustostrategian linjausten mukaisesti. Hankkeen ohjausryhmänä toiminut kaupungin hankejohtoryhmä on pyytänyt lautakunnilta lausuntoa suunnitelmasta.

Kaupunkiympäristölautakunta lausuu asiasta seuraavaa:

Kaupunkiympäristölautakunta on yksimielisesti eri poliittisten ryhmien toimesta tehnyt useita sisällöllisiä havaintoja, jotka vaativat poliittisia neuvotteluita. Kaupunkiympäristölautakunta on kuitenkin arvioinut, että neuvottelut käydään kaupunginhallitus- ja valtuustovaiheessa, kun lopullinen esitys palveluverkkosuunnitelmasta on poliittisten ryhmien nähtävillä.

Näin ollen kaupunkiympäristölautakunta keskittyy lausunnossaan vain oman vastualueensa asioihin.

Palveluverkkosuunnittelun lähtökohdat

Palveluverkkosuunnittelussa keskeistä on kuvata palveluverkon kehittämisen yleiset periaatteet sekä arvioida eri palveluiden tarvetta ja palvelutarpeen ennakoituja muutoksia alueittain.

Palveluverkkosuunnitelmalla on merkittävä vaikutus koko kaupunkiympäristön toimialan ja molempien lautakuntien toimintaan suunnitelmakaudella. Esimerkiksi suuremmilla täydennysrakentamis- ja laajennusalueilla käyttötarkoituksen muuttuessa asumiseen kaupunki varmistaa ensin palveluiden rakentamisedellytykset tonttien osalta. Voimakkaasti täydentyvillä keskusta-alueilla yksittäisiä pieniä asumista lisääviä kaavahankkeita tarkastellaan kokonaisuutena ja niitä voidaan edistää vasta kun palvelutarpeen lisääntymiseen on löydetty ratkaisut. Ratkaisuja palveluverkon tontteihin haetaan niin kaupungin kuin yksityisenkin mailta

(hyötyjen/haittojen jakamisen näkökulma) ja käytämme tämän mahdollistamiseksi maankäyttösopimuksia, maanvaihtoja ja maanhankintaa.

Palveluverkkosuunnitelman yleisten periaatteiden mukaisten toimitilojen ja yleisten alueiden monikäyttöisyyden, innovatiivisten tila- ja tonttiratkaisujen sekä yhteiskäyttöhankkeiden edistäminen ovat tärkeitä tavoitteita kasvavalle kaupungille, joka toimii rajallisin resurssein. Näihin tavoitteisiin voi kuitenkin olla vaikeaa päästä, jos jo palveluverkkosuunnitelmavaiheessa kiinnitytään vahvasti yksittäisiin hankkeisiin. Näin ollen kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että suunnittelun tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista keskittyä yksittäisiin hankkeisiin.

Maankäytön prosessien ja toimitilasuunnittelun kannalta palveluverkkosuunnitelmassa on oleellista kuvata palvelutarve, joka investointiohjelmavaiheessa täsmentyy hanketasolle. Merkittävä osa palveluverkkosuunnitelmassa mainituista yksittäisistä toimitilahankkeista sisältyy hyväksytyyn toimitilainvestointiojelmaan vuosille 2022–2031, mutta joukossa on myös hankkeita, jotka eivät tällä hetkellä sisälly toimitilainvestointiojelmaan. Jälkimmäiset on tärkeä huomioida palvelutarpeen kuvaajina, mutta samalla on syytä korostaa, että vasta jatkosuunnittelu ja kaupungin investointibudjetti lopulta määrittelevät sen, millä tavalla ja ajoituksella em. palvelutarpeeseen vastataan.

Maankäytön näkökulmasta keskeinen palveluverkkosuunnittelua ohjaava työkalu on kaupunginvaltuuston 25.1.2022 hyväksymä Yleiskaava 2020 (YK0048), joka ohjaa Vantaan kaupunkirakenteen kehittymistä vuoteen 2040 saakka. Yleiskaavan keskeinen lähtökohta on kaupungin tiivistyminen olemassa olevan rakenteen sisällä. Tämä lähtökohta on huomioitu palveluverkkosuunnittelussa hyvin. Palveluiden on sijoitettava sinne, missä asukkaat ovat ja palveluiden saavutettavuuden tukeuduttava mahdollisuuksien mukaan kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Kestävän liikkumisen edistäminen palveluverkon suunnittelussa on tärkeä osa valtuustostrategian mukaisten resurssiviisaustavoitteiden toteutumista. Oikein ajoitettuina ja riittävällä laajuudella toteutettuina julkiset ja yksityiset palveluinvestoinnit myös lisäävät alueen elinvoimaa ja ehkäisevät segregatiota. Palvelurakenteen kehittämisessä on tärkeää huomioida valtuustostrategian mukaisesti kaikki Vantaan alueelliset kaupunkikeskukset. Tästä näkökulmasta palveluverkon tarkastelu suuralueittain on perusteltua, vaikkakin se saattaa johtaa palveluverkkosuunnitelman liialliseen hankekeskeisyyteen.

Suuralueilta oli jäänyt pois toimitilajohtamisen investointihankkeiden kuvaukset ilmeisen resurssipulan vuoksi. Ko. hankkeet on syytä täydentää lopulliseen suunnitelmaan. Myös Hakunilan kulttuuri- ja urheilupuistokokonaisuuden kehittäminen ansaitsi suurempaa huomiota tässä suunnitelmassa.

Kaupunkiympäristölautakunta kiinnittää huomiota siihen, että valtuustostrategian mukaiset kaupungin kärkihankkeet eivät näy palveluverkkosuunnitelmassa riittävän selkeästi. Kärkihankkeet ovat lähtökohtaisesti koko kaupungin elinvoimaa lisääviä hankkeita, jotka toteutuessaan tulevat olemaan seuraavan vuosikymmenen merkittävimpiä investointihankkeita Vantaalla. Näin ollen ne ansaitsevat näkyvämmän roolin palveluverkkosuunnitelmassa. Kaikilla kaupungin kärkihankkeilla (Vantaan ratikka, Tikkurilan oppimiskampus, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo ja Kuusijärven kehittäminen) on vahva yhteys kaupungin palveluverkon kehittämiseen - ei vain alueellisesti vaan myös kaupunkitasoisesti. Kärkihankkeet voi myös nähdä eräänlaisena läpileikkauksena kaupungin tarjoamista palveluista sosiaali- ja terveyspalveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle.

Kaupunkiympäristön toimialan palveluiden kuvaus

Kaupunkiympäristön toimialan rooli palveluverkon kehittämisessä on ennen kaikkea mahdollistaa muiden toimialojen vastuulla olevien palveluiden sekä yksityisten palveluiden kehittäminen pitkäjänteisellä maankäytön suunnittelulla, riittävällä tonttitarjonnalla, toimitilojen ja yleisten alueiden investointihankkeilla sekä toimivalla joukkoliikenteellä yhteistyössä HSL:n kanssa. Pääsääntöisesti kaupunkiympäristön toimiala siis mahdollistaa palveluverkon fyysiset puitteet ja saavutettavuuden, kun taas muut toimialat vastaavat varsinaisten palveluiden järjestämisestä. Kaavoituksen ohella pitkäjänteinen maa- ja asuntopoliittika, tehokas kiinteistönhallinta ja toimiva infrastruktuuri ovat keskeisiä kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevia palveluverkon kehittämisen työkaluja. Parhaillaan päätöksenteossa ovat palveluverkkosuunnitelman kanssa samanaikaisesti valmistellut kiinteistöjohtamisen linjaukset sekä maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivittäminen.

Kaupunkiympäristön toimialan tarjoamia viranomaispalveluita (esim. rakennusvalvonta, kiinteistönmuodostus ja yleisten alueiden lupapalvelut) on jo pitkään kehitetty sähköiset palvelut edellä, ja tämä työ myös jatkuu tulevaisuudessa. Kaupunkiympäristön toimialan näkökulmasta sähköisten palveluiden kuvaus omana kokonaisuutenaan palveluverkkosuunnitelmassa johtaa siihen, että keskeinen osa toimialan omaa palvelutarjontaa on irrallaan toimialakohtaisesta palveluiden järjestämisen kuvauksesta. Näin ollen palveluverkkosuunnitelman luku 2.4. ei nykyisessä muodossaan kuvaa koko toimialan palveluiden kokonaisuutta kovinkaan kattavasti.

Hyvinvointialueuudistus ja toimitilainvestoinnit

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii rakennettujen alueiden sekä kaupunkiin kuuluvien luonto- ja viheralueiden toimivuudesta. Oleellinen osa tätä kokonaisuutta ovat ns. ekosysteemipalvelut, eli ekosysteemin ihmisille tarjoamat ilmaiset, aineelliset ja aineettomat hyödyt. Toimivat ekosysteemipalvelut parantavat esimerkiksi veden ja ilman laatua sekä auttavat meitä varautumaan sään ääri-ilmiöihin, kuten kovista sateista johtuviin tulviin. Nykyisessä dokumentissa ekosysteemipalveluita ei ole mainittu lainkaan. Nämä palvelut tulisi mainita resurssiviisauden tiekartan mukaisesti kappaleessa 2.4.1.

Vuoden 2023 alusta voimaan tuleva hyvinvointialueuudistus tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia Vantaan palveluverkon ylläpitoon ja etenkin sen kehittämiseen. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa palveluverkkosuunnittelua tehdään hyvässä yhteistyössä Vantaa-Keravan hyvinvointialueen kanssa. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä ollut rakennettu kiinteistöomaisuus ja sen kehittäminen siirtyykin vähitellen hyvinvointialueen vastuulle, kaupungin vastuulle jää edelleen palveluverkon tasapuolisen kehittämisen mahdollistaminen mm. kaavoituksen ja maanomistuksen keinoin.

Palveluverkkosuunnitelmassa ei kuitenkaan ole riittävästi korostettu niitä vaikutuksia, joita kaupungin palvelutuotannon kokonaisuutta supistava hyvinvointialueuudistus aiheuttaa kaupungin jäljelle jäävän palveluverkon investointi- ja perusparannushankkeille. Palveluverkkosuunnitelmassa todetaan aivan oikein, että kuntien kannalta keskeistä on huolehtia siitä, että vero- ja valtionosuustulojen kehitys riittää myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kattamaan jäljelle jäävien kunnan toimintojen kustannukset. Samalla on kuitenkin tärkeää huomata, että

palvelutuotannon volyymin pienentyessä palveluverkon kehittämisessä on pohdittava entistäkin tarkemmin, miten rajalliset määräraha- ja henkilöresurssit saadaan hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. Palveluverkkosuunnittelussa on tärkeää etsiä uusia keinoja vastata lisääntyvään palvelu- ja tilatarpeeseen mm. palveluja ja hankkeita yhdistämällä, kehittämällä kiinteistöjä useampaan käyttötarkoitukseen sekä lisäämällä tilojen käyttöastetta ja yhteiskäyttöä. Toimitilahankkeissa on myös syytä kiinnittää huomiota joustavuuteen. Ajoittain nopeastikin muuttuvaan palvelutarpeeseen on helpompi vastata, kun toimitilat ja tontit on suunniteltu mahdollisimman muuntojoustaviksi. Tarpeettomiksi käyneiden tilojen hyödyntäminen kaupungin muussa palvelutuotannossa tai niistä luopuminen ajoissa on paitsi taloudellisesti järkevää myös resurssiviisasta.

Tällä hetkellä nousupainetta erityisesti toimitilainvestointien kustannuksille aiheuttavat koronapandemian ja etenkin Ukrainan sodan myötä voimakkaasti nousseet rakentamiskustannukset. Tätä taustaa vasten kaupunkiympäristölautakunta pitää selkeänä puutteena, että investointimenojen hallinnan näkökulma palveluverkkosuunnitelmassa on vähentynyt verrattuna voimassa olevaan palveluverkkosuunnitelmaan. Vuosien 2018–2027 palveluverkkosuunnitelmassa toimitilainvestointien säästömahdollisuuksille oli omistettu kokonaan oma päälukunsa, kun taas nyt lausunnoilla olevassa suunnitelmaluonnoksessa resurssien rajallisuutta käsitellään hajanaisesti muutamissa sivulauseissa. Palveluverkkosuunnitelman yleiset periaatteet toki on laadittu siten, että ne huomioivat toimitilaverkon kehittämisen taloudelliset haasteet, mutta periaatteiden taustoja ei näiltä osin avata riittävästi. Toimitilainvestointien säästömahdollisuuksien syvällisempi tarkastelu olisi ollut perusteltua, jotta olisi voitu arvioida jo tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä tarkastella tarvetta uusille toimenpiteille.

Palveluverkkosuunnittelu jatkossa

Palveluverkkosuunnitelma on kokonaisuutena katsottuna varsin laaja tietopaketti kaupungin palveluista tällä hetkellä sekä tulevaisuuden palvelutarpeesta. Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että jatkosuunnittelussa luonnoksen pohjalta hyväksyttävän palveluverkkosuunnitelman jälkeen voisi laatia luonteeltaan strategisemman palveluverkkosuunnitelman tiivistelmän, jossa kuvattaisiin lyhyesti palveluverkon kehittämisen keskeiset tavoitteet ja uudistussuunnat alueittain sekä linjausten taustalla olevat toimintaympäristön muutokset. Tiivistelmä parantaisi suunnitelman käytettävyyttä palveluverkon strategisen ohjauksen työkaluna.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 12.9.2022 § 6

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan lausunto palveluverkkosuunnitelmasta 2022–2031

Kaupungin hallintosäännön (kv/31.1.2022) 3 luvun 7 § mukaan Talouden ja strategian palvelualueen tehtäväksi on määritelty talousarvion valmistelu sekä investointien ja kaupunkitasoisen palveluverkon ohjaus. Kaupunkikonsernin toimitilainvestoinnit perustuvat kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitteluun ja kaupunkitasolla tehtävään investointien priorisointiin.

Kaupungin hankejohtoryhmä on käsitellyt Kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa 2022–2031 keväällä 2022 ja päättänyt, että palveluverkkosuunnitelmasta pyydetään lautakunnilta lausunnot.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan edustajat ovat olleet mukana valmistelemassa uutta palveluverkkosuunnitelmaa yhdessä talouden ja strategian palvelualueen sekä muiden toimialojen kanssa tiiviissä yhteistyössä.

Valmisteltu palveluverkkosuunnitelma vuosille 2022–2031 on rakennettu kaupungin uuden strategian pohjalle. Tämä näkyy mm. palveluverkon kehittämisen tarkastelussa kaupunkikeskustoittain ja resurssiviisauden tavoitteiden huomioimisena.

Suunnitelmassa on otettu hyvin huomioon kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden edellyttäminen tilojen laatu ja soveltuvuus varhaiskasvatukseen, opetukseen ja koulutukseen sekä käsitelty palveluiden saavutettavuutta. Liikaa ei voi korostaa tiivistyvän kaupunkirakenteen asettamaa haastetta sopivien tonttien löytymiseen päiväkodeille ja kouluille. Palveluverkkosuunnitelmasta päätettäessä on tärkeää, että palveluverkon kehittämisen tarpeet otetaan maankäytön ja asuntopolitiikan valmistelussa huomioon. Asunto- ja palvelurakentamisen oikea-aikaisuus ja riittävien palveluiden turvaaminen ovat tärkeitä kuntalaisten viihtymiselle ja hyvälle elämälle Vantaalla. Päiväkodit ja koulut ovat tärkeimpiä kriteereitä valittaessa asuinpaikkaa.

Toimialan näkökulmasta on myös tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhoitopalveluiden siirtyessä hyvinvointialueen vastuulle lapsia, nuoria ja perheitä palvelevat palvelut ovat edelleen hyvin saavutettavia ja että opiskeluhuollon palvelut säilyvät koulu- ja oppilaitoskiinteistöissä. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin ja hyvinvointialueen välillä.

Edelleen toimiala pitää tärkeänä, että ruotsinkielisiä kuntalaisia palvelevaa palveluverkkoa suunniteltaessa otetaan huomioon tarve palveluiden keskittämiseen sellaisiin toimipaikkoihin, joissa on kaupungin eri toimialojen palveluja sekä tiloja myös muiden palveluntuottajien toiminnoille. Hyvänä avauksena nähdään myös mahdollisuus yhdistää suomen- ja ruotsinkielinen palvelu yhteisen päiväkotikiinteistön muodossa. Tällöin voidaan tuottaa tukipalvelut myös ruotsinkieliselle palvelulle edullisemmin kuin erillisissä ratkaisuissa.

Kansainvälistyvällä Vantaalla on tärkeää tarjota kasvatuksen ja oppimisen palveluita myös englannin kielellä johdonmukaisena jatkumona varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Tämä edellyttää investointia myös tiloihin. Tämän vuoksi esitämme tarkennusta palveluverkkoluonnokseen seuraavasti:

Sivulle 24 esitämme tekstiä täydennettäväksi seuraavasti:

”Peruskoulun voi käydä kokonaan myös englannin kielellä. Perusopetuksen voi käydä englannin kielellä Kaivokselan koulussa (vuosiluokat 1–6), Rekolanmäenkoulussa (vuosiluokat 1–6) ja Vantaan kansainvälisessä koulussa (vuosiluokat 1–9). Aviapoliksen alueella, kehä III:n eteläpuolella olevan kansainvälisen koulun tilat eivät riitä vastaamaan englanninkielisen koulutuksen kysyntään, mikä tulee ottaa huomioon alueen koulutiloja suunniteltaessa.”

sivulle 26:

”Kansainvälistyvän Vantaan asukkaille on tavoitteena tarjota englanninkielistä opetusta myös kansainvälisen IB-viitekehyksen mukaisesti Primary Years Programme- ja Middle Years Programme -opetuksessa. Tämän jälkeen pystyttäisiin tarjoamaan englanninkielistä opetusta IB-linjan jatkumossa, joka alkaa varhaiskasvatuksesta ja ulottuu toiselle asteelle saakka. IB-jatkumon rakentaminen olisi tarkoituksenmukaisinta jo olemassa olevan ja vielä laajentuvan toisen asteen IB-koulutuksen (lukio ja ammatillinen) läheisyyteen Tikkurilaan. Lisäksi tulee varmistaa englanninkielisen opetuksen riittävyys myös muualla Vantaalla.”

sivulle 68:

”Kehä III eteläpuolen koulut ottavat aluksi vastaan Kehä III pohjoispuolen kasvua, kunnes Atomi ja Muuran koulu valmistuvat. Veromiehen alueen rakentuminen ja oppilasmäärän kasvu edellyttää palveluverkolta riittäviä, oikea-aikaisia ratkaisuja, jotta lasten koulumatkat eivät kasva liian pitkiksi. Alueella toimii Vantaan kansainvälinen koulu, jossa perusopetus toteutetaan englanninkielisenä. Kansainväliseen kouluun tullaan myös alueen ulkopuolelta ja englanninkielisen koulutuksen kysyntä ylittää koulun nykyiset tilat, mikä tulee ottaa huomioon alueen koulutilaratkaisuihin.”

Toisen asteen koulutuksen osalta suunnitelmassa ovat mukana keskeiset hankkeet (Tikkurilan lukion lukiokoulutuksen ja Varian ammatillisen koulutuksen tilat, Aviapoliksen lukio sekä Varian hankkeet Hiekkaharjussa ja Vehkalassa), jotka parantavat koulutuksen vetovoimaisuutta ja saavutettavuutta. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala valmistelee parhaillaan tiiviissä yhteistyössä toimitilajohtamisen kanssa päiväkotisuunnitteluohjetta, jolla uudistetaan nykyisiä suunnitteluohjeita mm. vastaamaan lainsäädännön vaateita ryhmäkoosta. Peruskoulujen osalta toimialalla on valmistumassa uusi kapasiteettitarkastelu, joka tulee vaikuttamaan opetustilojen mitoittamiseen siten, että tilatarve määritellään ottaen huomioon koulukohtaiset tarpeet.

Toimiala pitää hyvänä, että suunnitelmassa on korostettu eri toimialojen ja palveluiden tarpeiden yhteensovittamista palveluverkkoa suunniteltaessa. Investointisuunnitelman ja talousarvion valmistelussa pitäisi kuitenkin ratkaista, miten yhteishankkeet käsitellään investointiohjelmassa ja talousarviovalmistelussa oikeudenmukaisesti ja niin, että se kannustaa yhteiseen suunnitteluun ja yhteisiin hankkeisiin.

Toimiala esittää huolensa rakentamiskustannusten viimeaikaisen nousun vaikutuksista toimialan välttämättömiin peruskorjaus- ja uudishankkeisiin.

Lisäksi pyydämme korjaamaan tekstin sivulta 25, johon jäänyt virheelliset luvut. Kohdan "Suunnittelussa suositaan yhtenäiskouluja, joiden kokoluokka on 600–900 oppilasta. Osassa yhtenäiskouluhankkeista 900 oppilaan kokoluokka saattaa ylittyä, koska soveltuvien tonttien riittämättömyyttä pyritään ennakoimaan niissä hankkeissa, joissa se on mahdollista. Yli 900 oppilaan yhtenäiskoulu ei ole kuitenkaan ihanteellinen yhtenäiskoulun koko." Tekstin pitäisi olla: "Suunnittelussa suositaan yhtenäiskouluja, joiden kokoluokka on 600–1000 oppilasta. Osassa yhtenäiskouluhankkeista 1000 oppilaan kokoluokka saattaa ylittyä, koska soveltuvia tontteja on joillakin alueilla riittämättömästi."

Lisäksi apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään muokkaamalla lausunnon sivulla 1 kohtaa "Toisen asteen koulutuksen osalta suunnitelmassa ovat mukana keskeiset hankkeet (Oppimiskampus, Aviapoliksen lukio sekä Varian hankkeet Hiekkaharjussa ja Vehkalassa), jotka parantavat koulutuksen vetovoimaisuutta ja saavutettavuutta." vaihtamalla termin "oppimiskampus" ilmaisuun "Tikkurilan lukion lukiokoulutuksen ja Varian ammatillisen koulutuksen tilat".

Lautakunnan jäsen Eve Rämö esitti, että palveluverkkosuunnitelmaa tulisi muuttaa suomenkielisten varhaiskasvatuspalveluiden osalta. Palveluverkkosuunnitelman luonnoksessa on kirjoitettu: "Suomenkielisistä varhaiskasvatuspalveluista lasten koko- ja osa-aikainen varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään ja niiden palveluita kehitetään lähipalveluperiaatteella. Lähipalvelun kriteerinä on saavutettavuus, joka tarkoittaa, että enimmällä osalla käyttäjistä palveluun on matkaa enintään 1,5 km tai määritelty riittävä joukkoliikennetiheys. Riittävän joukkoliikennetiheyden kriteeri on, että yhteys toimipisteeseen kestää enintään 30 minuuttia ja haja-asutusalueilla yhteys kestää enintään 60 minuuttia." (s. 18-19). Rämö esitti, että riittävän joukkoliikennetiheyden kriteereistä tulee poistaa haja-asutusalueille asetettu erillinen 60 minuutin raja. Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat Rämön muutettua esitystä äänestävät jaa, ja he jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan alkuperäistä esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja toteutettiin kädennostolla. Äänestyksessä annettiin 12 jaa-ääntä ja 0 ei-ääntä, 2 tyhjää ääntä ja 1 oli poissa. Puheenjohtaja totesi Rämön muutetun esityksen tulleen lautakunnan päätökseksi.

Lautakunnan jäsen Eeva Tikkanen esitti, että Keskusta haluaisi lisätä palveluverkkosuunnitelmaan seuraavat kohdat:

1. Toimiala tuo esille, että uusia päiväkotij- ja koulutontteja kaavoitettaessa otettaisiin mahdollisimman hyvin huomioon niiden sijainti lähellä luontoa ja, että rakennettaessa lähellä olevaa luontoa säilytettäisiin kasvu- ja oppimisympäristönä.
2. *Lisäksi on tärkeää huomioida, että julkisilla kulkuvälineillä pääsee vaivattomasti päiväkoteihin, kouluihin ja oppilaitoksiin.*
3. *Eri toimialojen yhteistyöllä tulisi varmistaa, että mahdollisimman monessa kaupunginosassa olisi kohtaamispaikka lapsiperheille, nuorille sekä erik-ikäisille asukkaille esimerkiksi koulujen ja päiväkotien tiloja hyödyntäen.*

Tikkasen esitys sai kannatusta ja puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat Tikkasen muutettua esitystä äänestävät jaa, ja he jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan alkuperäistä esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksessä todettiin lautakunnan olevan yksimielinen Tikkasen muutetun esityksen puolesta.

Päätös:

Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan muutettu ehdotus, sekä lisäksi Rämön esityksen mukaisesti lautakunta lausuu kantanaan, että palveluverkkosuunnitelmasta tulisi poistaa joukkoliikennetiheyden kriteereistä haja-asutusalueille asetettu erillinen 60 minuutin takaraja ja että palveluverkkosuunnitelmaan tulisi tehdä lisäykset Tikkasen esityksen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.9.2022 § 7

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta 2022–2031

Hyvinvointialueuudistuksen myötä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023. Tavoitteena on turvallinen siirtymä, jolloin sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen ydintehtävät jatkuvat hyvinvointialueella saumattomasti ja palveluiden saatavuus varmistetaan.

Vantaalaiset ovat jatkossa sekä Vantaan kaupungin että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asukkaita ja asiakkaita. Siirtymän koittaessa asukkaiden tarvitsemat palvelut löytyvät pääsääntöisesti samoista fyysisistä toimipisteistä kuin tähänkin asti. Jatkossa on tärkeää, että kaupunki ja hyvinvointialue tekevät yhteistyötä palveluverkon kehittämisessä ja siihen liittyvän suunnittelun yhteensovittamisessa. Yhteistyön avulla voidaan myös tukea alueellisesti tasapainoista kasvua ja ehkäistä segregatiokehitystä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja muiden peruspalvelujen saatavuus ja saavutettavuus ovat osaltaan kaupunginosien kehitykseen ja elinvoimaan vaikuttavia tekijöitä.

Vantaa on yksi Suomen nopeinten kasvavista kaupungeista ja etenkin iäkkäiden osuus väestöstä kasvaa. Tulevaisuudessa tarve esimerkiksi uusille vanhustenkeskuksille on ilmeinen ja näiden tonttitarpeet tulee ennakoida maankäytön suunnittelussa riittävän varhaisessa vaiheessa. Tiivistä yhteistyötä kaavoituksen ja hyvinvointialueen välillä tarvitaankin suunniteltaessa uudiskohteiden ja isoimpien toimitilahankkeiden sijoittumista. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimipisteiden tulee jatkossakin sijaita liikenteellisesti keskeisillä paikoilla, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Palveluverkkoa kehitettäessä tulee huomioida vammaisten ihmisten kokonaisvaltaiset tarpeet, ja esteettömyys tulee ottaa huomioon koko rakentamisen ketjussa suunnittelusta toteutukseen ja kunnossapitoon.

Myös yksittäisen toimipisteen tasolla on toivottavaa jatkaa kaupungin ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä. Esimerkiksi perhekeskumallin lähtökohtana on, että asiakas saa yhdestä toimipisteestä monipuolisesti lasten, nuorten ja perheiden palveluja tarpeidensa mukaisesti. Nämä palvelut voivat olla sekä hyvinvointialueen, kaupungin tai muiden yhteistyökumppaneiden tuottamia.

Sosiaali- ja terveystalvvelujen saavutettavuuteen tulee jatkossakin kiinnittää erityistä huomiota. Palvelujen saavutettavuutta koskevassa asukaskyselyssä korostui, että etenkin terveystalvvelujen ja suun terveydenhuollon palvelujen saavutettavuudessa ja palveluun pääsyssä koetaan olevan parannettavaa. Vantaalla terveystalvvelu on tällä hetkellä seitsemän ja niistä useimmille on keskitetty sekä sosiaali- että terveystalvveluja. Kahdeksas terveystalvvelu avautuu Kivistön palvelukeskittymään vuonna 2023, mikä parantaa terveystalvvelujen saavutettavuutta Kivistön suuralueella. Sähköistä asiointia koskevassa kysymyksessä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut korostuivat asukkaiden vastauksissa. Etenkin ajanvarauksen lääkäriin, hammaslääkäriin ja hoitajalle toivotaan hoituvan jatkossa sähköisesti tai etäasiointin kautta.

Kaupunkikulttuurilautakunta 13.9.2022 § 10

Kaupunkikulttuurin toimialan lausunto kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta 2022-31

Palveluverkkosuunnitelma on tehty taloussuunnittelun ja toimialojen kanssa tiiviissä yhteistyössä. Suunnitelmassa esitetään palveluverkon kehittämistarpeet nykytilaan peilaten sekä tulevaisuuden tarpeet mm. väestönkasvuun perustuen.

Laaditun suunnitelman perusteella voidaan todeta, että tilojen käytön tehostamiseen ja tilojen toiminnallisuuteen on panostettu, mutta kehitettävää tavoitteen saavuttamiseksi edelleen riittää. Kaupunkikulttuurin toimialan palveluverkon kehittämisessä tämä periaate korostuu ja kaupunkitasoisia prosesseja halutaan kehittää edelleen, jotta eri käyttäjäryhmien tarpeen huomioidaan entistä paremmin ja riittävän aikaisessa vaiheessa.

Nuorisopalveluiden palveluverkko on muodostunut tarvelähtöisesti asuinalueiden rakentumisen ja laajentumisen myötä siten, että suurimmilla asuinalueilla on nuorisotila. Nuorisotiloissa on alueen nuorille voitu tarjota harrastustoimintaa, ohjausta ja kasvun tukea sekä luoda edellytyksiä nuorten osallisuudelle ja omaehtoiselle toiminnalle.

Kulttuuripalvelujen palveluverkko painottuu Tikkurilaan, Myyrmäkeen, Martinlaaksoon, Korsoon ja Hakunilaan.

Vantaan liikunnan palveluverkon suunnittelu perustuu liikunnan palveluketjuajatteluun. Palveluketju muodostuu eri tasoista palveluista, jotka on jaoteltu liikuntapaikkapalveluiden saavutettavuuden, vaikutuspiirin laajuuden, palveluvarustuksen ja rakenteellisten ominaisuuksien mukaan lähipalveluihin, alueellisiin palveluihin, kaupunkitasoisiiin palveluihin ja seudullisiin palveluihin. Tavoitteena on, että liikuntaolosuhteet vastaavat laadullisesti käyttäjien tarpeita ja

niitä on riittävästi suhteessa asukasmäärään. Liikuntapaikkaverkoston painopisteet ja kehittämistarpeet ovat ulkoliikuntapaikkojen ja lähiliikunnan palveluverkon laajentamisessa sekä sisäliikuntapaikkojen ja erityisesti koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien laadun kehittämässä. Konkreettisia suurhankkeita ohjelmakauden aikana ovat Elmon urheilupuiston ja Kivistön urheilupuiston rakentaminen sekä Tikkurilan urheilupuiston kehittäminen.

Palveluverkkojen kehittämistarpeet

Palveluverkkojen kehittämistarpeissa painottuvat väestön kasvu ja toiminnan kehittyminen. Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohdaksi on nykyisen palveluverkon kunto, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä väestöennusteen mukainen kasvu ja tarvittavat muutokset palveluiden tuottamistavoissa.

Julkiset tilat, kuten koulut, suunnitellaan monikäyttäjäperiaatteella tarjoten tilat myös organisaation ulkopuolisille käyttäjille oman käytön toiminta-ajan ulkopuolella. Tulevaisuuden palveluverkon tulee olla joustava ja mahdollistaa tilojen yhteiskäyttö. Tulevaisuuden kouluverkon tulee omalta osaltaan vähentää alueellista eriytymistä.

Aikuisopisto haluaa tarjota koulutusta lähipalveluna. Tämän johdosta on tärkeää, että opetusta voidaan jatkossakin antaa laajasti eri kaupunginosissa. Tilojen monikäyttöisyys sekä vapaa-ajankäytön huomioiminen jo tilojen suunnitteluvaiheessa on erittäin tärkeää. Opisto tarjoaa runsaasti opetusta myös päiväaikaan, minkä vuoksi on tarve panostaa opiston omien tilojen kehittämiseen.

Kuntalaispalveluiden asiakaspalvelupisteet ja asukastilat ovat monikäyttöisiä, saavutettavia ja esteettömiä. Tällä varmistetaan yhteispalvelulain ja asukastilaohjelman asettamat vaatimukset, velvoitteet sekä tarpeet fyysisille tiloille. Myös fyysisen digituen tarpeet tulee huomioida. Tilasuunnittelussa on huomioitava asiakaspalveluverkoston kumppanien toimintamahdollisuudet, jolloin palvelukeskittymistä saadaan luotua palvelutoreja. Asukastilojen on sovelluttava järjestöjen omatoimiseen käyttöön.

Nuorisopalveluiden palveluverkon kehittämisen haasteena on edelleen alueellisen nuorisotyön lähipalvelun, jalkautuvan nuorisotyön sekä asemien ja kauppakeskusten yhteyteen rakennettavien nuorisotyön tilojen ja palvelujen toteuttaminen toimintaympäristön muutoksessa. Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla keskeisillä paikoilla ja tilojen käytettävyyden helppoa kaikkina vuorokaudenaikoina.

Kivistön kauppakeskukseen sijoittuvan kirjaston valmistuessa vuonna 2023 on Vantaalla 10 kirjastoa ja kaksi kirjastoautoa. Toisaalta uusien ja kasvavien kaupunginosien tarpeet vaikuttavat siten, että nykyisten kirjastojen peruskorjaus (kuten Tikkurilan kirjasto), uuden kirjaston sijainti Aviapoliksessa ja kirjastoauton palveluiden tarjonta huomioidaan palveluverkkosuunnitelmassa.

Kulttuuripalveluja tarjotaan kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä. Tikkurilan keskustan kulttuuripalvelujen palveluverkkoa kehitetään, sekä selvitetään sopivia tiloja lastenkulttuurikeskus Pessin korvaaviksi tiloiksi,

esimerkiksi Silkin kiinteistöstä. Kivistöön tulee kaupunkikulttuurin toimialan yhteiskäyttötilat, joissa kulttuuripalvelut ovat mukana. Aviapolikseen tarvitaan tilat kulttuurille. Taidemuseo Artsin tulevissa olosuhteissa tulee kiinnittää entistä tarkemmin huomiota riittäviin ja kasvaviin tilatarpeisiin ja oikeaan, taideteoksille sopivaan mikroilmastoon sekä näyttely- että kokoelmatiloissa.

Liikunnan palveluverkossa keskeistä on ulko- ja lähiliikuntapaikkojen sekä koulujen yhteydessä olevien liikuntahallien kehittäminen sekä uimahallien peruskorjaukset. Palveluverkko täydentyy myös uusilla Elmon uimahallin ja urheilupuiston hankkeilla, Tikkurilan urheilupuiston kehittämisellä sekä Kivistön urheilupuiston suunnittelulla. Yksityiset- ja kumppanuushankkeet täydentävät kaupungin liikunnan palveluverkkoa.

Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan

Kaupunkikulttuurin toimialan palvelujen osalta korostuvat etenkin yhteishankkeiden ja optimaalisen kokoisten hankkeiden toteuttaminen. Hankekoko vaikuttaa myös käyttötalouteen. Toimialan palvelujen kokonaisvaltaisessa palveluverkkosuunnittelussa otetaan huomioon olemassa oleva palveluverkko sisältäen myös huonokuntoisista, epätarkoituksenmukaisista ja epätaloudellisista tiloista luopumisen. Myös tähän vastataan optimaalisella ja aiempaa suuremmalla yksikkökoolalla sekä yhteishankkeilla.

Kaupunkikulttuurin toimialalla kehitetään ja edistetään toimialarajat ylittävää tilojen yhteiskäyttöä toimijajoukkoa laajentamalla, tilojen käyttöaikaa pidentämällä ja lisäämällä tilojen käyttöä limittäin. Lisäksi toimintatapoja ja palvelujen tuottamista kehitetään kaupunkitasoisella ja asukkaita osallistavalla yhteistyönä.

Kaupunkitasoisia tarveselvitys-, hankesuunnittelu ja rakennusprosesseja päivitetään siten, että asukkaiden, järjestöjen ja kaupunkikulttuurin oman palvelutuotannon tarpeet tulevat aina huomioitua. Tilojen ja niiden kalustuksen monikäyttöisyyden edistämiseksi suositaan vakioituja kalusteratkaisuja ja -kokonaisuuksia, jolloin kierrätettävyyden ja joustava käyttö paranevat.

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa kaupunginhallitukselle liitteen 3 mukainen lausunto Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2022–2031.

Käsittely:

Lautakunnan jäsen Loviisa Kaartokallio ehdotti, että kaupunkikulttuurin lausuntoon (liite 3) s. 2 kohta ”Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla keskeisillä paikoilla ja tilojen käytettävyyden helppoa kaikkina vuorokaudenaikoina.” tulisi muuttaa (muutos punaisella)” Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla käyttäjien kannalta keskeisellä paikalla ja tilojen käytettävyyden helppoa.” Lautakunta hyväksyi Kaartokallion ehdottaman muutoksen yksimielisesti.

Lautakunnan jäsen Anu Hall ehdotti, että kaupunkikulttuurin lausuntoon (liite 3) s. 2 kohtaan ”Aviapolikseen tarvitaan tilat kulttuurille. Taidemuseo Artsin tulevissa

olosuhteissa tulee kiinnittää entistä tarkemmin huomiota riittäviin ja kasvaviin tilatarpeisiin ja oikeaan, taideteoksille sopivaan mikroilmastoon sekä näyttely- että kokoelmatiloissa.” lisätään perään lause ”Kulttuuripalvelujen tarjontaa vahvistetaan Vantaan kaikilla alueilla.” Lautakunta hyväksyi Hallin ehdottaman lisäyksen yksimielisesti.

Lautakunnan jäsen Anu Hall ehdotti, että palveluverkkosuunnitelmaan (liite 1) tehdään muutos s. 73 kohtaan ”Kivistössä on asukastila Rubiini, joka on palvelusopimuksella annettu Marjaverkko ry:n ylläpidettäväksi. Asukastila Rubiini suljetaan ja toiminta keskitetään Kivistön asemakortteleiden rakenteilla olevaan kaupunkikulttuurikeskukseen.” ja korvataan (muutos punaisella) ”Kivistössä on asukastila Rubiini, joka on palvelusopimuksella annettu Marjaverkko ry:n ylläpidettäväksi. Asukastila Rubiinin tulevaisuudesta päätetään sen jälkeen, kun Kivistön uusi kaupunkikulttuurikeskus valmistuu.” Lautakunta puolsi Hallin ehdottamaa muutosta yksimielisesti.

Lautakunnan jäsen Elina Nykyri ehdotti, että palveluverkkosuunnitelmaan (liite 1) yleisiin periaatteisiin lisätään kohta s. 17 ” Kaupungin palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitetään. Palveluissa huomioidaan muun muassa lapsiperheiden, vammaisten ihmisten, pitkäaikaissairaiden, ikäihmisten ja muunkielisten ihmisten tarpeet. Kaupungin viestinnän selkeyttä, monikielisyyttä- ja kanavaisuutta kehitetään. Palveluista tiedotetaan paitsi yleiskielellä.” Lautakunta kannatti ehdotusta muutoksin ja puoltaa yksimielisesti seuraavan kohdan lisäämistä ”Kaupungin palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitetään. Kaupungin viestinnän selkeyttä, monikielisyyttä- ja kanavaisuutta kehitetään. Palveluista tiedotetaan paitsi yleiskielellä, myös selkokielellä. Viestinnässä käytetään yleisempiä Vantaalla puhuttuja kieliä.”

Päätös:

Hyväksytään liitteen 3 mukainen lausunto Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2022–2031 lautakunnan päättämin muutoksin, sekä lautakunta lausuu kantanaan, että palveluverkkosuunnitelmaa tulisi muuttaa sen esittämien muutosten mukaisesti.